

~~מסד החנוך והחריבות המליכה לוח-כתח-חור-נית~~
גליונות לעיון בפר"ת שבו ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
שנת החשע-עשרה

דברים (חשיך)

א. שאלה כללית:

אברבנאל לסוף פרשתנו:

ראה משה רבנו לבאר את המצוות וליעד שכר על עשייתן שהיא כבוד הארץ וירושחה, ולפי שהיה אפשר שהשומעים זה יסתפקו במה שראו בהליכת אבותיהם במדבר ארבעים שנה, וממה שראו שפעמים נלחמו והיו מנוצחים ופעמים נלחמו ונצחו את האויבים, ופעמים עברו עליהם ולא נלחמו עמהם ליראתם אותם - ויאמרו: "זהו דרך סבך ולא מעשה נס", הנה בעבור זה קודם באור המצוות - הודיעו סבך העכוב במדבר, שהיה בעוון המרגלים. והודיעו, שאם אבותם היו מנוצחים מן האמורי במלחמה, היה זה להיוחס נזופים מש"י לפי שעלו ונלחמו הפך הצווי האלוהי. ואם לא נלחמו עם בני עשו עמון ומואב, היה זה מפני הצווי האלוהי לא ליראתם אותם. ואם נצחו את סיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן היה זה בכח האלוהי, לא בגבורתם.

- (1) הסבר איזו שאלה כללית ביחס לפרשתנו רצה ליישב בתחו סכום זה לפרשה?
- (2) לאלו מקומות בפרשתנו יתכון האמרו "פעמים נלחמו...." ו"פעמים נלחמו...." ו"פעמים עברו...."?
- (3) האין אברבנאל סותר דברי עצמו בשני המקומות המסומנים בקו?

ב. שאלה כללית:

הטוה: דברים א' כ"ב לבמדבר ג' ג' א' - ב'
דברים ג' י"ב לבמדבר ל"ב
י"ח - כ'

שים לב: בדבר משה בהרשתנו על ענין המרגלים הוסיף כאן פרס אשר לא נאמר שם: את דרישת העם לשלוח מרגלים.

בדבר משה בפרשתנו על ענין מתן עבר הירדן לשני השבטים וחצי, ישימים כאן מה שנאמר שם: את בקשת השבטים לתת להם את הארץ הזאת

מהי הסבה שבענין המרגלים הוסיף כאן מה שהשיט שם ובענין שני השבטים וחצי השיט כאן מה שהאריך בו שם?

ג. י"ב: ואת הארץ הזאת ירסנו בעת החיא מערוער אשר על נחל ארנון וחצי הר הגלעד ועריו נחתי לראו ולגדי.

רש"י ד"ה את הארץ הזאת: האמורה למעלה מנחל ארנון ועד הר חרמון.
" ירסנו בעת החיא מערוער אשר על נחל ארנון: אינו מחובר לראשו של מקרא אלא לסומו על "נחתי לראובני ולגדי" אבל לענין ירושה עד הר חרמון היה.

רמב"ן ד"ה ואת הארץ הזאת ירסנו בעת החיא: ... (אחרי הביאו דברי רש"י דלעיל) והנכון בעיני, כי יאמר: ואת הארץ הזאת ירסנו בעת החיא מערוער לראובני, וכן (סמות י"ח) "והודעת להם את הדרך ללכו בה", וכן רבים.

- (1) מה קשה לסניהם בפסוקנו?
- (2) מה ההבדל בין שני היסובים לקשי הזה?
- (3) במה דומה הפסוק משמות י"ח לפסוקנו?
- (4) הטוה את פסוקנו לפסוק ה': "ונקה בעת החיא את הארץ מיד שני מלכי האמורי".
למה נאמר שם "ונקה" ובפסוקנו "ירסנו"?

ד. XXX פסוקים י"ח-י"ט

אברבנאל ורמז משה בזה להאמינם בחוזק ההטבה, טעם היות סיטארו נסיהם וטעם ומקניהם בערים החם לבדם, לא ייראו ולא יפחדו מאויביהם שיכואו על ארצם וילכו בסבי, נסיהם ובניהם וממונם, כי ה' יסמנם. ולא יחמוד איס ארצם בעלוחם עם אחיהם. וזה באמת דבר גדול וכלא היה.

הטוה דברי משה כאן לדברי השבטים במדבר ל"ב ט"ז - י"ט.
היכן מצא אברבנאל בכחוב את הרמז לדבריו הנ"ל,
(ביחוד לדברים המסומנים בקו)?

(דברית-הט"ך)

ה. כ"א: ואה יהוה צדיק בעת ההיא

רבים תמהו: למה לא באו דברי ששת אלה ליהוה אהרי ג' כ"ח, הרי לכאורה סמקדמם, ולמה באו הנה?

X נסה ליישב את המיהחם!

הפסרה של שבת חזון

ישעיה פרק א'

מחוך דברי המדרשים:

(1) י"ד: חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטרה.

במדבר רבה סוף פרשה כ"א: שאל גוי אחד את ר' עקיבא: "למה אתם עושים מועדות? לא כך אמר לכם הקב"ה: (ישעיהו א') "חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי? אמר לו ר' עקיבא: "אילו אמר "חדשי ומועדי שנאה נפשי" - היתה אומר; לא אמר אלא: "חדשיכם ומועדיכם!"

(א) הסבר הויכוח בין הגוי ובין ר' עקיבא בהבנת דברי הנביאים על העבודה בניה המקדש?

(ב) למה החקיף הגוי את עשיית המועדים ולא החקיף - בהסמכו על פסוקי הגביאים - את הבאת הקרבנות?

(2) כ"ב: כספך היה לסיגים סבאך מהול במים

פסיקתא דרב כהנא איכה:

בראשונה היו משתמשים במטבעות של כסף, וכיון שרבו הרמאין החקינו שיהיו משתמשים במטבעות של נחשה ומחופין כסף * .
והיה חד מנהון אזיל לגבי צורקא וחדה שמע קליה אמר לבר ביחיה (=היה אחד חולך אצל הצורף, סכ קולו כסחוא אומר לבן ביחו): "אי זיל, הנחש ליה" (=ערב לו חרבה נחושח). אף איהו חוזא אזיל למזבן חד קפיט דחמר מן י קפיליא (=אף הוא הלך לקנות לב יין ממכר יין) ושמע קליה אמר לבר ביחיה: "המהיל ליה!" (=שמע קולו של בעל בית היין אומר לבן ביחו: "מהול לו היין במים!").
הדא הוא דכתביב: "כספך היה לסיגים, סבאך מהול במים".

(א) רס"י לפסוקנו: סחיו עושים מעות נחשה ומצפין אותן בכסף לחונות בהם).

(א) X במה סוטה המדרש הזה ממשוטו של מקרא?
(ב) X מה מוסיף המדרש הזה לחכמה רעיון המסוק?

(3) ג'ג: יחוס לא יספוטו וריב אלמנה לא יבוא אליהם.

פסיקתא דרב כהנא: איכה

ר' יוחנן אמר: בראשונה היה אדם עולה לירושלים לדון עם חברו, והיה הדיין אומר לו: "בקע לי שני בקעיות של עצים!" "מלא לי שתי חביות מים!" והיו יציאוהו כליון. (כלה כל ממונו שהביא עמו להוצאות הדרך), והיה יוצא משם במחי נפש והיתה אלמנה פוגעה בו ואומרת: "מה נעשה בדיניך?" והוא אומר לה: "כלו יציאוהי ולא העליתי כלום!" והיתה אומרת: "ומה אם זה שהוא איש-לא הועיל בכלום, אני שאני אלמנה על אחת כמה וכמה!"

לקיים מה שנאמר: "יחוס לא יספוטו וריב אלמנה לא יבוא אליהם".

רש"י (ע"פ פסיקתא זו) שחאלמנה באה לצעק והיחוס יוצא וזן פוגעה בו וטואלתו: "מה הועלה בצעקתך לפני הטופט?" והוא אומר: "כל היום יגעתי לו במלאכה וסופי לא הועלתי" וזו חוזרת לאחוריה ואומרת: "ומה זה שהוא איש-לא הועיל, אני לא כל שכן!" הוי "יחוס לא יספוטו וריב אלמנה לא יבוא אליהם" כלל.

(א) מהו חכמה החחבירי המיוחד של פסוקנו שעליו בנוי המדרש?

(ב) כיצד עבד רס"י את מקורו ומחי סיבה הסינוייט?

חשאלות חמסומנות X קסות וחמסומנות X קסות ביוחר, ימחור כל אחד לפי הבנתו.

חשאלות וגם חטובות יס לשלוח לד"ר נחמה ליבוביץ, קריית-אגוד, ירוסליים. 10.2.79